

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності  
(найменування кафедри)

Допущено до захисту  
Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_  
(підпис)  
“ \_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**  
**на здобуття освітнього ступеня бакалавр**  
зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»  
(шифр та найменування спеціальності)  
за темою:

**Чинники та шляхи зростання операційного прибутку на  
підприємствах харчової промисловості (на прикладі  
ТОВ «Молочний Дім»)**

**Виконавець:**

студентка факультету ЦЗФН

Дубина Карина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

**Науковий керівник:**

канд. екон. наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Єгупов Юрій Артемович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

## ЗМІСТ

<b>ВСТУП</b> .....	3
<b>РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти процесу управління прибутком підприємства</b> .....	6
1.1. Прибуток підприємства як економічна категорія .....	6
1.2. Формування прибутку підприємства.....	14
1.3. Методичні аспекти управління прибутком підприємства та методи його аналізу .....	21
<b>РОЗДІЛ 2. Аналіз прибутку в ТОВ «Молочний Дім»</b> .....	32
2.1. Загальна характеристика Товариства з обмеженою відповідальністю «Молочний Дім».....	32
2.2. Аналіз формування прибутку від господарської діяльності ТОВ «Молочний Дім».....	47
2.3. Факторний аналіз прибутку від реалізації продукції в ТОВ «Молочний Дім».....	51
<b>РОЗДІЛ 3. Шляхи поліпшення фінансового результату від операційної діяльності ТОВ «Молочний Дім»</b> .....	60
<b>ВИСНОВКИ</b> .....	69
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</b> .....	73

## ВСТУП

У сучасних умовах прибуток являє собою кінцеву мету виробничо-господарської діяльності підприємства, рушійний мотив товарного виробництва і ринкової економіки в цілому. Це головний стимул і основний кінцевий фінансовий результат господарської діяльності підприємства. Важко переоцінити значення прибутку в загальній системі вартісних інструментів управління підприємством.

Керівнику будь-якого підприємства на практиці приходиться приймати безліч різноманітних управлінських рішень. Кожне прийняте рішення, що стосуються ціни, витрат підприємства, обсягу і структури реалізації продукції, в остаточному підсумку позначається на фінансових результатах підприємства. Тому удосконалення методичних і організаційних основ управління прибутком на підприємстві на сьогодні є одним з найбільш гострих теоретичних і практичних завдань для фахівців в галузі економіки і фінансів.

**Метою** даної кваліфікаційної роботи є дослідження резервів зростання операційного прибутку на підприємствах харчової промисловості на прикладі ТОВ «Молочний Дім».

Поставлена мета обумовила необхідність вирішення ряду взаємозалежних завдань:

- дослідити сутність прибутку як складної економічної категорії, визначити його основні види і функції;
- розглянути методи управління прибутком, що застосовуються вітчизняними суб'єктами господарювання;
- надати загальну характеристику ТОВ «Молочний Дім» і проаналізувати основні результати його господарської діяльності;
- дослідити склад і динаміку прибутку від різних видів діяльності ТОВ «Молочний Дім»;
- здійснити аналіз впливу факторних показників на динаміку прибутку від реалізації продукції;

- запропонувати дієві заходи щодо зростання операційного прибутку в ТОВ «Молочний Дім», оцінити економічну ефективність і доцільність їх практичного впровадження на аналізованому підприємстві.

**Об'єктом дослідження** є об'єктивні процеси формування і розподілу прибутку на промисловому підприємстві.

**Предметом дослідження** є теоретико-методичні та прикладні аспекти дослідження резервів зростання прибутку на підприємствах харчової промисловості.

*Теоретичною основою* кваліфікаційної роботи бакалавра являються основні положення і висновки, сформульовані в наукових фундаментальних працях вітчизняних і закордонних вчених-економістів.

*Інформаційною основою* дослідження є наукові монографії вітчизняних і закордонних фахівців, матеріали наукових конференцій, статті в періодичних виданнях з обраної теми; річна звітність ТОВ «Молочний Дім».

*Методи дослідження.* У ході дослідження використовувалися загальнонаукові методи, методи порівнянь, угруповань, спостереження, обстеження, комплексної оцінки, аналітичні процедури та метод факторного аналізу.

Кваліфікаційна робота складається з трьох основних розділів, вступу, висновків та списку використаних джерел.

В першому розділі кваліфікаційної роботи розглянуті теоретичні та методичні аспекти пошуку резервів зростання операційного прибутку на промисловому підприємстві. Зокрема, досліджено сутність прибутку як економічної категорії, визначено його основні види і функції; розглянуто порядок формування і розподілу прибутку. Особа уваги приділено процесу управління прибутком на підприємстві й, в першу чергу, методичним основам його аналізу.

Другий розділ кваліфікаційної роботи присвячений аналізу формування прибутку на прибутку в ТОВ «Молочний Дім». В даному розділі надана загальна характеристика аналізованого підприємства, представлена динаміка

показників його виробничо-господарської діяльності й фінансового стану за період з 2015 р. по 2018 рік. Окремий підрозділ присвячений дослідженню динаміки прибутку від реалізації продукції, здійсненого на основі факторних мультиплікативних моделей.

В третьому розділі кваліфікаційної роботи викладені рекомендації щодо зростання операційного прибутку в ТОВ «Молочний Дім», надані розрахунки з обґрунтування їх економічної ефективності, сформульовані висновки щодо доцільності їх практичного впровадження на аналізованому підприємстві

Кваліфікаційна робота містить 9 рисунків, 16 таблиці, та список літератури обсягом 49 найменувань. Загальний обсяг роботи складає 76 сторінок.

## ВИСНОВКИ

Компанія ТОВ «Молочний Дім» динамічно розвивається, нарощуючи обсяги виробництва й збуту. Сьогодні основна увага в компанії приділяється 3 основним брендам компанії: «Фанні», «Ведмедик», «Живи Файно!».

ТОВ «Молочний Дім» має власну сировинну зону й приймає молоко від населення в радіусі 150 км від виробничого блоку. Компанія охоплює 11 районів, 324 населених пункту. Для забезпечення виробництва якісною сировиною встановлені 14 приймальних пунктів, із сучасним холодильним обладнанням.

Розглянувши основні показники виробничо-господарської діяльності підприємства ми відмітили негативну динаміку собівартості реалізованої продукції, темп приросту якої на 9,13 процентних пунктів перевищив темп приросту обсягу реалізованої продукції. Істотне випередження темпів зростання середньорічної вартості ОВФ (більш ніж у 6 разів) над темпами зростання обсягів товарної продукції з 2015 до 2018 року зумовило появу яскраво вираженої негативної тенденції падіння рівня ефективності використання ОВФ підприємства. Так, протягом вказаного періоду рівень фондоддачі ОВФ ТОВ «Молочний Дім» зменшився на 56%, склавши в 2018 році 1,59 грн. проти 3,68 грн. в 2015 році.

Рівень показника витрат на 1 грн. товарної продукції зріс на 0,069 грн. (або на 7%), склавши в 2018 році 1,054 грн. проти 0,985 грн. в 2015 році.

Зростання обсягів товарної продукції при зменшенні середньорічної чисельності працюючих з 2015 до 2018 р. зумовило позитивну динаміку продуктивності праці. Так, протягом вказаного періоду рівень середньорічного виробітку товарної продукції на 1 ПВП збільшився на 436 тис. грн. і склав в 2018 р. 970,5 тис. грн. проти 534,5 тис. грн. у 2015 р.

Також відмітимо, що протягом аналізованого періоду спостерігалася позитивна динаміка обсягів виробництва і реалізації продукції. З 2015 р. до 2018 р. темп приросту вказаних показників склав 30,49 % і 30,46 % відповідно.

Для виявлення резервів збільшення прибутку підприємства ми зробили

аналіз динаміки основних складових елементів прибутку від звичайної діяльності - прибутку від реалізації товарної продукції, прибутку від іншої операційної діяльності та прибутку від неопераційної діяльності підприємства.

У 2018 році у порівнянні з 2015 роком виручка від реалізації продукції та послуг збільшилась на 29,62 % тобто на 74 568 тис. грн.

Але динаміка фінансового результату від реалізації продукції та послуг напроти негативна.

У рамках аналізу прибутку ТОВ «Молочний Дім» ми зробили факторний аналіз фінансового результату від реалізації продукції та послуг на основі агрегованої та дезагрегованої моделі.

Слід констатувати, що у 2018 р. в порівнянні з 2016 р. відбулось збільшення ефективності використання живої праці, внаслідок чого рівень середньорічного виробітку товарної продукції на одного працюючого ПВП збільшився у ТОВ «Молочний Дім» на 329 тис. грн. або на 51 %. Наслідком відзначеної динаміки продуктивності праці прибуток від реалізації продукції за період з 2016 до 2018 рік збільшився на 1 214,3 тис. грн. або на 51,22 %.

Негативний вплив на динаміку прибутку від реалізації ТОВ «Молочний Дім» протягом всього аналізованого періоду надавала динаміка зменшення чисельності працюючих ПВП. Так, за рахунок даного чинника прибуток від реалізації продукції з 2016 по 2018 рік зменшився на 327,3 тис. грн., або на 13,8%.

Найбільшою ж мірою негативний вплив на динаміку прибутку протягом всього аналізованого періоду надало зменшення частки прибутку в обсязі реалізованої продукції (рентабельності продажів). Так, за рахунок даного чинника прибуток від реалізації товарної продукції зменшився на 13612,3 тис. грн. (або на 574,11%).

Сумісний вплив чинників також зумовив зменшення досліджуваного показника, яке склало за період з 2016 по 2018 рік 4348,9 тис. грн., або на 183,4%.

Аналізуючи результати оцінки впливу дезагрегованих чинників на динаміку фінансового результату від реалізації продукції, слід зазначити негативний вплив зменшення ефективності використання ОВФ ТОВ «Молочний Дім» з 2016 по 2018 рік. Так, рівень фондівддачі протягом аналізованого періоду зменшився на 0,15 грн. За рахунок динаміки даного факторного показника прибуток від реалізації продукції зменшився на 207,28 тис. грн.

Слід констатувати значне покращення за рахунок змін у фондоозброєності праці. Досягнуте протягом аналізованого періоду збільшення даного факторного показника обумовило збільшення прибутку від реалізації продукції ТОВ «Молочний Дім», яке склало 1557,79 тис. грн.

Проведені дослідження складу, структури, особливостей формування прибутку на ТОВ «Молочний Дім» аналіз чинників, що обумовлюють його динаміку, дозволили виявити основні резерви збільшення прибутку на підприємстві:

- зростання обсягів продажів;
- зниження собівартості продукції.

Зростання обсягів реалізації продукції може бути досягнуто, у свою чергу, за рахунок збільшення виробництва продукції. Зараз однією з проблем підприємства являється недозавантаженість виробничих потужностей (коефіцієнт завантаження у середньому складає 40%). У зв'язку з цим доля питомих накладних витрат в загальній собівартості дуже велика.

Значні резерви зростання прибутку ТОВ «Молочний Дім» закладені в зниженні собівартості продукції за рахунок:

- скорочення витрат на основну сировину;
- зниження витрат на управління і обслуговування виробництва.

Виробництво є матеріаломістким. І саме зниження вартості сировини є найбільш ефективним.

Для реалізації вказаних вище резервів була розроблена низка організаційно-технічних заходів, зокрема:



- впровадження до рецептур стабілізаційної системи Pro-Quick
- модернізація гомогенізатора для виробництва звичайних та питних йогуртів за рахунок заміни звичайного клапана на більш технологічний клапан NanoValve™.

Так, за рахунок їх реалізації чистий фінансовий результат від діяльності підприємства поліпшиться на 5 млн. 307 тис. грн. на рік.

Розрахунки, які були представлені у третьому розділі цієї роботи дозволяють зробити висновок про високу ефективність розроблених заходів щодо збільшення прибутку на ТОВ «Молочний Дім».

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методические рекомендации по формированию себестоимости продукции (работ, услуг), утвержденные приказом Госкомитета промышленной политики Украины от 02.02.2001 г. № 47, 88 с.
2. Абрютин М.С., Грачев А.В. «Анализ финансово-экономической деятельности предприятия». Учебно-практическое пособие. - М.: издательство «Дело и сервис», 2001. - 256с.
3. Акофф Р. Л. Планирование будущего корпорации: Пер. с англ. / Р.Л. Акофф. – М.: Сирин, 2002 – 256 с.
4. Ахмадалиев Т.М. Управление конкурентоспособностью промышленной продукции. - Спб., 1994. – 163 с.
5. Баканов М.И., Шеремет А.Д. «Теория экономического анализа». Учебное пособие. - М.: «Финансы и статистика», 2004. - 416с.
6. Басовский Л.Е. «Прогнозирование и планирование в условиях рынка». Учебное пособие. - М.: ИНФРА-М, 2002. - 260с.
7. Белобжецкий И.А. Прибыль предприятия. Финансы №3, 1993. – 38 с.
8. Белов В.С., Селезнева Н.Н., Скоблева И.П. Управление прибылью: проблемы выбора, принятие финансовых решений. – С.-Петербург: «Приоритет», 1996. – 342 с.
9. Бланк И.А. Управление использованием капитала - К. «Ника-Центр», 2000 - 656 с.
10. Бухалков М.И. Внутрифирменное планирование: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 392 с.
11. Вартапов А.С. Экономическая диагностика деятельности предприятия. М: Финансы и статистика, 1991. – 236 с.
12. Василевич И.П., Ширкина Е.И. «Сборник задач по аудиту». Учебное пособие. - М.: «Финансы и статистика», 2002. - 288с.
13. Горемыкин В.А., Бугулов Э.Р., Богомолов А.Ю. Планирование на предприятии. Учебник. – М.: Информационно-издательский дом «Филин»,

1999. – 328 с.
14. Грінченко Р.В. Інвестування в інноваційну діяльність підприємствами АПК України/ Р.В. Грінченко // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Одеса: ОНЕУ. – 2014. - № 2(210). – С. 56–67.
  15. Грінченко Р.В. Трансформація підприємств агропромислового комплексу України/ Р.В. Грінченко // Галицький економічний вісник. – Тернопіль: ТНТУ. – 2014. - № 3(46). – С. 28–34.
  16. Дамари Р. Финансы и предпринимательство/Пер, с англ. Вышинской Б.В., Пипейкина В.П. - Ярославль: Елень, 2003. - 223 с.
  17. Егупов Ю. А. Планирование инноваций как инструмент маркетингового и ресурсного обоснования производственной программы предприятия // Ю. А. Егупов // Вісник Черкаського університету. Серія Економічні науки. Випуск 103. – Черкаси, 2007. – С. 110-118.
  18. Егупов Ю. А., Литвинова В. А. Механизм обоснования эффективных путей и формирования оптимальной программы повышения конкурентоспособности продукции // Ю. А. Егупов, В. А. Литвинова // Економіст. – 2012. – №8. – С. 73-78.
  19. Єгупов Ю.А. Організація виробництва на промисловому підприємстві. Навчальний посібник // Ю.А. Єгупов // - К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.
  20. Ефимова О.В. Финансовый анализ. – М.: «Бухгалтерский учет», 1996. – 364 с.
  21. Идрисов А.Б., Картышев С.В., Постников А.В. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций – М.: Информационно-издательский дом «ФИЛИНЪ», 1996. – 272 с.
  22. Ильин А.И. Планирование на предприятии: Учебник / А.И. Ильин. – Мн.: Новое знание, 2001. – 2-е изд., перераб. – 635 с. – (Экономическое образование).

23. Капталан С. М. Аналіз впливу зовнішньоекономічної діяльності на розвиток агропромислового виробництва в Україні / С. М. Капталан // Наук. вісн. Міжнар. гуманітар. ун-ту. – Серія : «Економіка і менеджмент». – 2017. – Вип. 25. – Ч. 1. – С. 116-120.
24. Кисилев А.П. Теория и практика современного бизнеса (или как создать фирму и работать на себя).- К.: Издательство ЛИБРА, 1995.-248с.
25. Ковалева А.М. Финансы фирмы. - М.: ИНФРА - М, 2002. - 416 с.
26. Ковалев В.В. Финансовый анализ– М.:»Финансы и статистика», 1995 г. – 431с.
27. Конкуренстоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрями підвищення [Монографія] за заг. ред. О.Г. Янкового. – Одеса, Атлант, 2013. – 470 с.
28. Конкуренстоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрямки підвищення : моногр. / В. Г. Семенова, М. В. Обертайло [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Г. Янкового. – О. : Атлант, 2013. – 470 с.
29. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент / Пер. с англ. Под ред. Л.А. Волковой, Ю.Н. Каптуревского. – СПб: Питер, 2000. – 752 с.
30. Липсиц И.В. «Коммерческое ценообразование». Учебник. - М.: издательство БЕК, 2002. - 368с.
31. Любимов Л.Л. Основы экономических знаний. - М.: Вига-Пресс, 2002. - 496 с.
32. Макконел К.Р., Брю С.А. Экономикс М. Республика, 1992. – 568 с.
33. Моисеева Н.К. Функционально-стоимостной анализ в машиностроении. М.: Машиностроение, 1987. - 320 с.
34. Никитин С. Прибыль: теоретический и практический подходы.//Мировая экономика и международные отношения, 2002, № 5. с. 20 -24.
35. Новодворский В. Д. Прибыль предприятия: бухгалтерская и экономическая // Финансы. - 2003. - № 4. - С. 64 - 68.
36. Нуреев Р. М. Курс микроэкономики. - М.: Издательская группа НОРМА-ИНФРА:М, 2003. - 572 с.

37. Орлов О.О. Планирование деятельности промышленного предприятия. Пособие. - К.: Скарби, 2002. – 336 с.
38. Орлов О.О. Маржинальная прибыль в экономических расчетах на промышленных предприятиях: монография / О.А. Орлов, Е.Г. Рясных изд. 2-е, переработ. и дополн.-К.: Освіта України. 2011. – 192 с.
39. Осипов В.И. Методы факторного анализа и планирования в промышленности. Уч. пособие К: УМК ВО при Минвузе УССР, 1989. – 138 с.
40. Осипов В.И. Экономика предприятия: [Учебник]. – Одесса: Маяк, 2005. – 720 с.
41. Основы предпринимательской деятельности/Под ред. В.М. Власовой. -М.: Финансы и статистика, 2000. - 496 с.
42. Офіційний сайт розміщення фінансової звітності підприємств України - SMIDA. - [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/db/participant/05758730>
43. Петрова В.И. Системный анализ себестоимости. – М.: Финансы и статистика, 1986. – 175 с.
44. Русакова И.Г. «Налоги и налогообложение». Учебное пособие для вузов. - М.: «Финансы», ЮНИТИ, 2002. - 495с.
45. Свінцицька О.М. Планивання діяльності підприємства. Навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 232 с.
46. Справочник финансиста. М: Финансы и статистика, 1990. 382 с.
47. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планивання діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: «Каравела», 2003. – 432 с.
48. Финансовый менеджмент. Под. ред. Поляка Г.Б. М.: «Финансы» – «Юнити», 1997. – 360 с.
49. Экономика предприятия: Учебник для вузов / В.Я. Горфинкель, Е.М. Купряков и др.; Под ред. проф. В.Я. Горфинкеля. – М.: Банки и биржи, 1996.–367 с.